

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра педагогіки та соціальної роботи

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

«ПЕДАГОГІКА З ОСНОВАМИ ПЕДМАЙСТЕРНОСТІ»
обов'язкова

Освітня програма «Українська мова та література»
Спеціальність 014 Середня освіта (українська мова та література)
Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Факультет філологічний
Мова навчання українська

Чернівці - 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка з основами педмайстерності» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Українська мова та література» 014 Середня освіта (Українська мова і література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка (затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, протокол №6 від 29 червня 2023 р.).

Розробник: д.пед.н., проф. Тимчук Л.І.

Погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Українська мова та література» 014 Середня освіта (українська мова та література) галузі знань 01 Освіта/Педагогіка та методичною радою філологічного факультету.

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року.

**Голова методичної ради
філологічного факультету**

Алла АНТОФІЙЧУК

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки та соціальної роботи.

Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

**Завідувач кафедри
педагогіки та соціальної роботи**

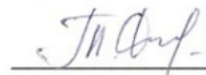
Людмила ТИМЧУК

Схвалено

науково-методичною радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Голова науково-методичної ради ЧНУ

Тетяна ФЕДІРЧИК

1. Мета навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Педагогіка з основами педмайстерності» є обов'язковою освітньою компонентою освітньо-професійної програми «Українська мова та література» спеціальності 014 Середня освіта (українська мова та література). Курс забезпечує ґрунтовне ознайомлення студентів із провідними педагогічними категоріями, закономірностями, методами та прийомами навчання й виховання. Студенти набувають навичок аналізу педагогічної дійсності, розробки ефективних педагогічних стратегій та використання сучасних освітніх технологій. Оволодіння матеріалом сприяє розвитку професійного мислення, творчого потенціалу, ініціативності та самостійності майбутніх педагогів. Дисципліна також акцентує увагу на педагогічній майстерності, комунікативній компетентності, методах викладання, оцінюванні навчальних досягнень та формуванні інклюзивного середовища в закладах освіти.

Мета дисципліни – сприяти оволодінню студентами теоретичними і практичними основами педагогічної науки та професійної майстерності педагога; формувати педагогічне мислення та здатність до аналізу освітнього процесу; розвивати компетентності, необхідні для ефективної педагогічної взаємодії з учнями та використання інноваційних технологій навчання.

Завдання вивчення дисципліни «Педагогіка з основами педмайстерності»

- ознайомлення студентів із сучасними педагогічними концепціями, теоріями та основними закономірностями навчання і виховання;
- формування професійного педагогічного мислення, здатності до аналізу освітніх процесів та обґрунтованого вибору педагогічних стратегій;
- опанування сучасних методів, технологій та прийомів навчання, виховання і контролю освітнього процесу;
- розвиток навичок педагогічного спілкування, взаємодії з учнями, вирішення конфліктних та нестандартних ситуацій у навчальному середовищі;
- розвиток і вдосконалення педагогічної майстерності через застосування інтерактивних методів, рефлексивних практик та творчих підходів до викладання;
- засвоєння принципів інклюзивної освіти та методів роботи з учнями з особливими освітніми потребами;
- формування навичок використання цифрових технологій, інноваційних освітніх платформ та дистанційного навчання у педагогічній діяльності;
- розвиток критичного мислення, академічної доброчесності та готовності до безперервного професійного розвитку.

2. Результати навчання.

Зміст навчальної дисципліни спрямований на формування у студентів системи загальних і фахових компетентностей, визначених змістом освітньо-професійної програми «Українська мова та література» спеціальності 014 Середня освіта (українська мова та література) галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, а також Професійним стандартом вчителя закладу загальної середньої освіти (2020).

Програмні компетентності ОПП «Українська мова та література» 014 Середня освіта (українська мова та література) галузі знань 01 Освіта (2024)

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 2. Знання й розуміння предметної галузі та професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність творчо мислити, усвідомлювати потребу в постійному інтелектуальному самовдосконаленні, вибудовувати та втілювати власні стратегії навчання упродовж життя, бути готовим до безперервного професійного розвитку.

ЗК 8. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі, впроваджувати інновації, обирати різноманітні підходи до розв'язання проблем у професійній діяльності.

ЗК 9. Здатність працювати в команді та самостійно, мотивувати на досягнення мети, створювати психологічно позитивний клімат у колективі, усвідомлювати необхідність

рівних можливостей для всіх учасників освітнього процесу.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 14. Уміння застосовувати фахові знання в професійній діяльності, обирати ефективні методи й технології навчання, спрямовані на розвиток здібностей здобувачів освіти з урахуванням їх індивідуальних і вікових особливостей, міжособистісних взаємин, усвідомлювати важливість забезпечення мотивувального, розвивального та інклюзивного освітнього простору.

ФК 15. Здатність якісно організовувати й проєктувати освітній процес на рівні навчального предмета, розділу, теми, уроку, проводити позакласну та факультативну роботу з огляду на сучасні підходи до викладання та діагностування навчальних досягнень здобувачів освіти з української мови та літератури, ураховуючи передовий український й міжнародний досвід.

ФК 18. Здатність здійснювати контроль та об'єктивне оцінювання рівня навчальних досягнень учнів на засадах компетентнісного підходу, аналізувати результати їхнього навчання.

ФК 19. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати об'єктивну самооцінку й самокорекцію своїх професійних якостей, організовувати процес самонавчання.

ФК 21. Знання та розуміння професійної діяльності вчителя, здатність оцінювати інформацію для виявлення педагогічних проблем й ухвалення рішень щодо їх усунення.

ФК 22. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення

ФК 23. Знати основи й категорії педагогіки, закономірності психічного розвитку і пізнавальної діяльності людини, психологічні основи навчання й виховання.

ФК 24. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, зокрема для осіб з особливими освітніми потребами; формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

Вимоги «Професійного стандарту вчителя закладу загальної середньої освіти» (2020)

Професійні компетентності	Знання	Уміння та навички
A2.2. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей	A2.2.31. Ключові компетентності учнів та уміння, спільні для усіх компетентностей, відповідно до державних стандартів освіти	A2.2.U1. Розвивати в учнів ключові компетентності та уміння, спільні для всіх компетентностей; формувати готовність до їх застосування у позанавчальній діяльності
A2.4. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів	A2.4.33. Зміст і особливості технологій і методик особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів	A2.4.U3. Упроваджувати технології та методики особистісно зорієнтованого, компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів
A2.6. Здатність здійснювати оцінювання та моніторинг результатів навчання учнів на засадах компетентнісного підходу	A2.6.31. Компетентнісний підхід до оцінювання результатів навчання учнів	A2.6.U1. Оцінювати результати навчання учнів і здійснювати їх моніторинг на засадах компетентнісного підходу
B1.3. Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей а інтересів	B1.3.31. Технології індивідуального та диференційованого навчання. B1.3.32. Способи виявлення здібностей, інтересів, реальних навчальних можливостей учнів. B1.3.33. Середовище як чинник розвитку особистості учнів.	B1.2.U1. Організовувати процеси навчання, виховання і розвитку учнів з урахуванням їхніх потреб, здібностей і реальних навчальних можливостей. B1.3.U2. Використовувати в роботі з учнями матеріали, пристрої та обладнання (за потреби) для задоволення їхніх індивідуальних потреб у навчанні, особистісному та фізичному розвитку. B1.3.U3. Організовувати освітній простір безпечно та з урахуванням особливостей, потреб і можливостей учнів.
B3.1. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і	B3.1.31. Вимоги до змістового наповнення освітнього	B3.1.U1. Розміщувати та використовувати дидактичні матеріали та обладнання в

розвитку учнів	середовища. В3.1.32. Перелік обладнання, необхідного для забезпечення викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів), їх інтеграції	навчальному приміщенні з урахуванням їх актуальності, доцільності, функційності, естетичної привабливості, а також індивідуальних освітніх потреб учнів. В3.1.У2. Використовувати фізичний, інформаційний простори навчальних та інших приміщень закладу освіти як освітній ресурс. В3.1.У3. Проектувати осередки навчання, виховання і розвитку в навчальному приміщенні (на території закладу освіти) спільно з учнями, зважаючи на їхні вікові особливості, інтереси та потреби.
Г1.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу	Г1.1.31. Методики педагогічного прогнозування	Г1.1.У1. Формулювати цілі освітнього процесу на основі прогностичних методів планування.
Г1.2. Здатність планувати освітній процес	Г1.2.31. Види та етапи планування освітнього процесу. Г1.2.33. Вимоги до навчальних програм	Г1.2.У1. Здійснювати різні види планування освітнього процесу на різних його етапах залежно від поставленої мети, індивідуальних особливостей учнів, особливостей діяльності закладу освіти.
Г2.1. Здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів	Г2.1.31. Вимоги законодавства до організації освітнього процесу.	Г2.1.У1. Організувати освітній процес відповідно до вимог законодавства.
Г2.2. Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів	Г2.2.31. Форми організації освітнього процесу, види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.	Г2.2.У1. Організовувати навчальні заняття різних типів. Г2.2.У2. Застосовувати різні види і форми організації навчально-пізнавальної активності учнів. Г2.2.У3. Раціонально використовувати навчальний час.
Г3.1. Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів	Г3.1.31. Види оцінювання результатів навчання учнів (формульоване, поточне, підсумкове тощо). Г3.1.32. Форми оцінювання (усна, письмова, цифрова, графічна, практична тощо). Г3.1.33. Методики здійснення формульованого, поточного, підсумкового оцінювання. Г3.1.34. Способи фіксації результатів педагогічних спостережень. Г3.1.35. Критерії та рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів. Г3.1.36. Етичні принципи та вимоги законодавства щодо академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів, механізми її забезпечення.	Г3.1.У1. Застосовувати різні форми оцінювання результатів навчання учнів. Г3.1.У2. Застосовувати до різних видів оцінювання відповідну шкалу. Г3.1.У3. Дотримуватися визначених законодавством критеріїв оцінювання результатів навчання учнів. Г3.1.У4. Розробляти критерії оцінювання різних видів навчальної діяльності. Г3.1.У6. Дотримуватися академічної доброчесності під час оцінювання результатів навчання учнів. Г3.1.У7. Забезпечувати дотримання учнями академічної доброчесності за час здобуття освіти.
Г3.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів	Г3.2.31. Методи і прийоми здійснення аналізу та рефлексії навчальної діяльності учнів та її результативності	Г3.2.У1. Розвивати в учнів уміння здійснювати само мотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності та її результатів. Г3.2.У2. Забезпечувати зворотний зв'язок з учнями щодо сприймання та засвоєння ними навчального матеріалу.
Г3.3. Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів	Г3.3.31. Методи та прийоми, методики і технології здійснення само оцінювання та взаємооцінювання учнями результатів їхнього навчання.	Г3.3.У1. Розвивати в учнів уміння здійснювати само оцінювання та взаємооцінювання результатів навчання.

Підтвердженням успішності засвоєння студентами змісту дисципліни є такі результати навчання:

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 9. Аналізувати, систематизувати та поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання під час вирішення педагогічних, навчально-виховних і науково-методичних завдань з урахуванням вікових й індивідуально-

типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів і конкретних педагогічних ситуацій.

ПРН 11. Застосовувати різноманітні методи і форми навчання, сучасні прийоми керівництва навчальною, суспільною і творчою діяльністю учнівських колективів.

ПРН 24. Аналізувати індивідуальні навчальні особливості учнів під час планування навчання, враховувати особливі освітні потреби різних категорій учнів.

3. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			Кредитів	Годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	2	4	5	150	30	30	-	-	90	-	Екзамен
Заочна	2	4									

3.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	інд	с.р.		Л	п	лаб	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки												
1.1. Вступ до професії вчителя. Педагогіка як наука про виховання	10	2	2			6						
1.2. Система освіти в Україні. Система освіти та виховання у зарубіжних країнах	10	2	2			6						
1.3. Розвиток і соціалізація особистості	10	2	2			6						
1.4. Основи наукових досліджень у педагогіці	10	2	2			6						
Разом за змістовий модуль 1	40	8	8			24						
Змістовий модуль 2. Дидактика. Теорія виховання												
2.1. Дидактика – теорія освіти та навчання. Зміст освіти в сучасній школі	10	2	2			6						
2.2. Методи і засоби навчання. Інноваційні педагогічні технології. Гейміфікація в освіті. Діджиталізація навчального процесу. Освітні платформи і цифрові ресурси	10	2	2			6						
2.3. Форми організації навчання. Педагогічний дизайн освітнього процесу. STEM-технологія в освіті. STEAM-уроки.	10	2	2			6						

2.4. Основи педагогічного контролю у закладі середньої освіти. Оцінювання учнів як напрям інституційного аудиту.	10	2	2			6						
2.5. Виховання як цілеспрямована система формування особистості. Структура і зміст процесу виховання	10	2	2			6						
2.6. Методи і форми виховної роботи. Позакласна і позашкільна виховна робота	10	2	2			6						
<i>Разом за змістовий модуль 1</i>	<i>60</i>	<i>12</i>	<i>12</i>			<i>36</i>						
Змістовий модуль 3. Педагогічна майстерність												
3.1. Сутність педагогічної майстерності й педагогічної культури. Майстерність педагогічного спілкування. Розв'язання педагогічних ситуацій, задач і конфліктів.	10	2	2			6						
3.2. Педагогічна техніка як форма організації поведінки вчителя. Імідж сучасного вчителя. Емоційний інтелект у педагогічній діяльності	10	-	4			6						
3.3. Навчання через досвід. Педагогічний коучинг та менторство. Скрайбінг і візуальне навчання. Розвиток soft skills у майбутніх педагогів. Етика та академічна доброчесність	8	-	2			6						
3.4. Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя. Інноваційні форми організації методичної роботи у сучасному закладі освіти	10	2	2			6						
3.5. Наукові засади управління освітою. Інструменти забезпечення якості освіти в Новій українській школі	10	2	2			6						
3.6. Інклюзивна освіта та соціальна компетентність Психологічна підтримка учнів у стресових ситуаціях Робота з дітьми з ООП – інструменти адаптації навчального матеріалу, універсальний дизайн навчання.	2	2	-			-						
<i>Разом за змістовий модуль 3</i>	<i>50</i>	<i>8</i>	<i>12</i>			<i>30</i>						
Усього годин	150	30	30			90						

3.3. Теми і зміст лекційних занять

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки		
1.1	Вступ до професії вчителя. Педагогіка як наука про виховання	Сутність і особливості педагогічної діяльності. Становлення та розвиток педагогічної професії. Завдання сучасного педагога Нової української школи. Предмет, завдання і основні категорії педагогіки. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
1.2	Система освіти в Україні	Поняття системи освіти. Структура системи освіти України. Загальна характеристика загальної середньої освіти. Типи закладів освіти.
1.3	Розвиток і соціалізація особистості	Поняття розвитку і формування особистості. Основні фактори розвитку та формування особистості. Вікова періодизація у педагогіці. Анатомо-фізіологічні особливості розвитку дітей в різні вікові періоди.
1.4	Основи наукових досліджень у педагогіці	Поняття про методологію педагогіки. Методи науково-педагогічного дослідження, їх характеристика. Логіка педагогічного дослідження
Змістовий модуль 2. Дидактика. Теорія виховання		
2.1	Дидактика – теорія освіти та навчання. Зміст освіти в національній школі	Загальне поняття про дидактику, її предмет, завдання та основні категорії. Функції, закономірності й принципи навчання. Навчальний процес як цілісна система. Компоненти процесу навчання. Структура діяльності вчителя. Психологічні основи діяльності учнів у процесі навчання. Поняття змісту освіти. Фактори, що зумовлюють зміст освіти. Наукові вимоги до формування змісту освіти.
2.2	Методи й засоби навчання	Поняття «метод», «прийом», «засоби» навчання. Підходи до класифікації методів навчання. Класифікація методів навчання, їх характеристика. Інноваційні методи навчання. Проблема вибору методів навчання.
2.3	Форми організації навчання.	Поняття про форми організації навчання. Історичний розвиток форм організації навчання. Особливості класно-урочної системи навчання. Класифікація форм організації навчання. Допоміжні форми навчання. Педагогічний дизайн освітнього процесу. STEM-технологія в освіті. STEAM-уроки.
2.4	Основи педагогічного контролю у школі	Суть та основні функції педагогічного контролю. Види та форми педагогічного контролю. Оцінювання учнів як напрям інституційного аудиту: вимоги, критерії та індикатори вивчення.
2.5	Виховання як цілеспрямована система формування особистості.	Суть процесу виховання, його структура і рушійні сили. Мета й завдання виховання учнів. Основні закономірності та принципи виховання.
2.6	Методи і форми виховної роботи.	Поняття методу, прийому, засобу виховання. Класифікація методів виховної роботи. Поняття про організаційні форми виховної роботи, їх класифікація.

Змістовий модуль 3. Педагогічна майстерність		
3.1	Сутність і елементи педагогічної майстерності	Складність педагогічної професії, багатогранність і глибина її змісту, структура педагогічної діяльності. Рефлексивні процеси професійно-педагогічної діяльності, формування первинних навичок ототожнення (ідентифікація з професійними зразками). Основні елементи педагогічної майстерності вчителя. Педагогічна культура як основа формування педагогічної майстерності. Суть педагогічного спілкування та його функції. Стили педагогічного спілкування. Різновиди конфліктів і умови їх попередження
3.2	Педагогічна техніка - форма організації поведінки вчителя.	Педагогічна техніка. Внутрішня і зовнішня педагогічна техніка. Техніка мовлення . Вербальні і невербальні засоби педагогічної взаємодії. Шляхи оволодіння педагогічною технікою. Взаємозв'язок педагогічної техніки і театрального мистецтва.
3.3	Роль методичної роботи в підвищенні рівня професійної підготовки вчителя.	Завдання, функції, напрями і форми методичної роботи в сучасній школі. Структура і планування методичної роботи в школі. Передовий педагогічний досвід як джерело розвитку педагогіки.
3.4	Наукові засади управління освітою. Інструменти забезпечення якості освіти в Новій українській школі	Принципи управління освітою. Органи управління освітою, їх функції, структура. Внутрішня система забезпечення якості освіти у закладі освіти. Інституційний аудит як засіб підвищення якості освіти закладу загальної середньої освіти. Вивчення діяльності педагогічних працівників в системі оцінювання якості освітньої діяльності закладу. Сертифікація вчителя: інструмент вивчення професійної компетентності та мотивації
3.6	Інклюзивна освіта та соціальна компетентність	Психологічна підтримка учнів у стресових ситуаціях Робота з дітьми з ООП – інструменти адаптації навчального матеріалу, універсальний дизайн навчання.

3.4. Темі і зміст семінарських/практичних занять

Змістовий модуль 1. Загальні основи педагогіки		
1.1	Становлення і розвиток педагогіки	Етапи розвитку зарубіжної педагогіки. Віхи розвитку української освіти й педагогіки. Основні ідеї класиків світової та української педагогічної думки
1.2	Система освіти та виховання у зарубіжних країнах	Поняття порівняльної педагогіки. Розвиток систем освіти в країнах світу (США, Англія, Німеччина, Франція, ін.). Ідеї і механізми єдиного європейського освітнього простору.

1.3	Соціалізація особистості	Взаємозв'язок розвитку, виховання та навчання. Роль діяльності, спілкування, власної активності в розвитку та вихованні особистості. Соціалізація особистості школяра: види, стадії, механізми. Фактори соціалізації особистості.
1.4	Основи наукових досліджень у педагогіці	Практикум з науково-педагогічного дослідження зі спеціальності
Змістовий модуль 2. Дидактика. Теорія виховання		
2.1	Зміст освіти в сучасній школі	Нормативні документи, які регламентують зміст загальної середньої освіти. Державний стандарт загальної середньої освіти. Навчальний план. Модельна і авторська навчальна програма. Навчальний підручник, посібник.
2.2	Методи і засоби навчання. Інноваційні педагогічні технології.	Гейміфікація в освіті. Діджиталізація навчального процесу. Освітні платформи і цифрові ресурси
2.3	Урок як основна форма організації навчання	Типи і структура уроків. Підготовка вчителя до уроку. Аналіз та оцінка ефективності уроку. Дистанційне проведення уроку з використанням інформаційних технологій. STEAM-уроки.
2.4	Оцінювання і оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів	Сучасні методи оцінювання і оцінки результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Критерії оцінювання у сучасній школі. Формувальне оцінювання.
2.5	Зміст процесу виховання	Характеристика основних напрямів виховання. Взаємодія школи, сім'ї та громадськості у вихованні дитини
2.6	Позакласна і позашкільна виховна робота	Позашкільні навчально-виховні заклади. Діяльність дитячих та юнацьких організацій в Україні. Особистість і колектив. Виховання учнівського колективу.
Змістовий модуль 3. Діяльність вчителя як складова навчального процесу		
3.2	Майстерність педагогічного спілкування. Розв'язання педагогічних ситуацій, задач і конфліктів	Моделі та бар'єри, стилі педагогічного спілкування. Майстерність організації педагогічного спілкування з дітьми шкільного віку. Розв'язання педагогічних ситуацій як основа формування педмайстерності. Алгоритм аналізу педагогічних ситуацій і рішення педагогічних задач. Стратегія взаємодії як засіб розв'язання педагогічних ситуацій.
3.3	Педагогічна техніка. Акторська і педагогічна майстерність.	Театральна педагогіка як фактор гуманізації освітньої системи. Педагогічна творчість і педагогічна майстерність. Артистичність педагога. Спільне в акторській і педагогічній діяльності. Роль артистизму в процесі педагогічного спілкування. Формування педагогічних артистичних здібностей. Педагогічна та акторська дія. Способи оволодіння елементами театральної педагогіки (підбір і проведення вправ на розвиток уваги, яви, творчості).

3.3	Педагогічна техніка. Дихання і голос як елементи техніки мовлення.	Усвідомлення механізму фонаційного дихання, голосотворення, розвиток діафрагмально-реберного дихання, гнучкості та діапазону голосу. Формування елементарних навичок професійного спілкування на початку взаємодії, фізіологічне дихання, сила голосу, злитність голосу, тембр, діапазон голосу, висота, резонатор, фоніатрія, гнучкість, темпоритм мовлення.
3.3	Педагогічна техніка. Імідж сучасного вчителя	Зовнішній вигляд учителя. Основи мімічної та пантомімічної виразності. Зовнішня педагогічна техніка, педагогічний імідж, невербальна комунікація і невербальна поведінка педагога, атракція, міміка, пантоміміка, простір спілкування, конгруентність поведінки, мова зовнішнього вигляду.
3.3	Навчання через досвід.	Педагогічний коучинг та менторство. Скрайбінг і візуальне навчання. Розвиток soft skills у майбутніх педагогів. Етика та академічна доброчесність
3.4	Інноваційні форми організації методичної роботи у сучасному закладі освіти	Порівняння традиційних і інноваційних форм організації методичної роботи Віртуальні форми організації методичної роботи. Портфоліо вчителя.
3.5	Сертифікація вчителя: інструмент вивчення професійної компетентності та мотивації	Обговорення Положення «Про сертифікацію педагогічних працівників»

3.5. Самостійна робота

1.	Рефлексія студента спеціальності 014 Середня освіта: «Чи буду я вчителем? Яким я буду / не буду вчителем?»	есе
2	Повідомлення-презентація з історії зарубіжної педагогіки (тема - за вибором студента)	Презентація (до 10 слайдів)
3	Повідомлення-презентація з історії освіти і виховання в Україні, в т.ч. Буковини (тема - за вибором студента)	Презентація (до 10 слайдів)
4	Ідеї класиків світової та української педагогічної думки (Я.А.Коменський, Дж.Локк, Р.Оуен, Ж.Ж.Руссо, Й.Г.Песталоцці, Ф.А.Дістервег, К.Д.Ушинський, Г.Сковорода, О.Духнович, Т.Шевченко, М.Пирогов, А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський).	Таблиця-довідка
5	«Топ-3 країн світу, де варто вчитися» (лаконічно презентувати переваги вищої освіти в інших країнах світу)	Письмова робота - «газетна замітка»
6	«Теорія поколінь: як зацікавити підлітків до навчання?»	Реферат
7	Міркування за висловом «Школа готує нас до життя в світі, якого не існує» (А.Камю).	Есе
8	Ознайомлення із сайтом НУШ https://nus.org.ua/	письмова робота – інформаційна довідка
9	Опрацювання тексту Державного стандарту https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/derzhavni-standarti	Письмова робота - рецензія
10	Порівняльний аналіз навчальної програми загальноосвітньої школи з української літератури 6 клас (2022-2023 н.р.) і модельної навчальної програми 6 клас (2023-2024 н.р.).	Письмова робота
11	Приклади застосування інтерактивних методів на уроках мови і	Письмова робота

	літератури (3-4).	
12	Емпіричне дослідження «Які нові освітні технології застосовують нинішні вчителі» (з досвіду роботи вчителів, які вчили Вас, чи навчають Ваших рідних тощо).	Письмова робота
13	Розробка методичної пам'ятки-рекомендації «На допомогу вчителю: Топ-5 цифрових освітніх платформ для вивчення української мови і літератури».	Письмова робота
14	«Спостереження за проведенням навчального заняття». Необхідно обрати відеоурок (за вибором студента, або уроки учасників конкурсів «Global teacher prize Ukraine», «Вчитель року»). Переглянути і заповнити «Форму вивчення педагогічної діяльності під час проведення інституційного аудиту в закладах загальної середньої освіти» («Абетка для директора». Рекомендації до побудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладі загальної середньої освіти, К., 2021). Обов'язково вказати посилання на відео урок.	Письмова робота-таблиця
15	«Інструменти і техніки формування оцінювання» (на основі вивчення досвіду роботи вчителя НУШ)	Інформаційна довідка
16	Підготувати інформацію про діяльність «Пласту»	Презентація (до 10 слайдів)
17	Підібрати 5 технік для подолання професійного вигорання педагога.	Письмова робота
18	«Імідж сучасного вчителя»	Реферат-презентація
19	Опис досвіду вчителя-практика (на основі вивчення блогів учителів – учасників конкурсів «Global teacher prize Ukraine», «Вчитель року»).	Практична робота-презентація за допомогою онлайн сервісу Prezi

4. Методи навчання

В організації освітнього процесу застосовуються

1) *традиційні дидактичні методи і прийоми*:

методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності, що розрізняють за різними критеріями:

за джерелом знань: словесні (лекція (традиційна, проблемна, прес-конференція); семінари, пояснення, розповідь, бесіда, дискусія); наочні (спостереження, ілюстрація, демонстрація (в т.ч. за допомогою цифрових технологій); практичні (вправи, моделювання ситуацій, вирішення проблемних завдань);

за логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні;

за ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі;

за ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів;

2) *інтерактивні технології навчання*:

- технології корпоративного навчання або співробітництва (навчання в парах, ротаційні групи, робота в малих групах), колективно-групового навчання («велике коло», мікрофон, незакінчені речення, мозковий штурм, навчаючи – вчуся, кейс-метод),

- ситуативного моделювання (імітації, рольова гра),

- опрацювання дискусійних питань;

- методи стимулювання творчої активності студентів (стимулювання активності, творчого інтересу; цікаві аналогії; створення ситуацій емоційного переживання; розвивальні

ігри; метод відкриття; створення ситуацій з можливістю вибору; запитання на логіку; стимулюючий вплив змісту навчального матеріалу;

- методи творчих ситуацій, задач (розв'язання творчих задач; вирішення навчальних проблем; критичний аналіз прочитаного; дослідницька робота; дискусії; задачі на розробку алгоритму; логічні задачі; на виявлення помилок; на комунікативність; дослідницькі; змагання і вікторини),

- методи проблемного навчання, елементи навчального тренінгу;

- метод проектів (студенти виконують індивідуальні науково-дослідні завдання, результати яких оформляють письмово, візуалізують у презентації Power Point, усно доповідають, організовують дискусію).

5. Система контролю та оцінювання

Об'єктом оцінювання знань студентів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого перевіряється на практичних, частково – лекційних заняттях, при виконанні самостійної роботи.

Види та форми контролю

Контрольні заходи здійснюються викладачем і включають поточний і підсумковий контроль.

Формами поточного контролю є усне опитування, тестування на платформі MOODLE, письмові роботи (есе, реферат), участь у групових формах роботи; ІНДЗ.

Форма підсумкового контролю - екзамен.

Засоби оцінювання:

- контрольні роботи;
- термінологічний диктант;
- стандартизовані тести;
- індивідуальні інформаційні довідки;
- реферат, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- практична робота (моделювання фрагментів занять).

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, які виконуються на практичних заняттях, та результатів самостійної роботи студентів) здійснюються за 12-бальною шкалою.

Всі види роботи оцінюються відповідною кількістю балів, залежно від рівня складності завдання:

I рівень – елементарний, упізнавальний – 1-3 бали (тестове завдання, схема, термінологічний диктант, усне бліц-опитування);

II рівень – репродуктивний, відтворювальний – 4-6 балів (усна чи письмова відповідь репродуктивного характеру, письмовий конспект);

III рівень – проблемно-пошуковий, дослідницький – 7-9 балів (обговорення проблемних питань, робота в мікрогрупах, індивідуальні повідомлення, порівняльні таблиці, аналітичні есе);

IV рівень – творчий – 10-12 балів (творча робота, есе, проект).

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;

- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Розподіл балів, які отримують студенти

У ЧНУ прийнята 100-бальна шкала оцінювання: 60 - поточний контроль + 40-підсумковий.

Відповідно, максимальний числовий показник поточного оцінювання становить **60**.

Так, студент накопичує бали за 1) поточну роботу на семінарських заняттях та 2) виконання самостійної роботи.

Відповіді аспірантів та якість виконаних ними робіт оцінюється за вище описаною 12-бальною шкалою.

Залежно від кількості запропонованих видів робіт, сумарно виводиться максимальна кількість «робочих» балів, яку мали можливість накопичити студенти (**N**).

Далі сумуються «робочі» бали, які отримав студент за виконані ним види робіт (**A**).

Поточна кількість балів виводиться за формулою $A \times (60 / N)$

Здобувач вищої освіти має право на участь у неформальній/інформальній освіті.

У межах поточного контролю можуть визнаватися результати неформальної/інформальної освіти за умови наявності у нього сертифікату або освітньої декларації про результати неформальної/інформальної освіти з проблеми, що відповідає тематиці курсу («Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»)

(<https://www.chnu.edu.ua/media/Zaykf41y/polozhennia-pro-vzaiemodiiu-formalnoi-ta-neformalnoi-osvity.pdf>).

Підсумковий контроль

Передбачає проведення екзамену, що здійснюється в усно-письмовій формі (2 - теоретичних питання з переліку контрольних питань (по 12 балів) + 16 тестових завдань (1 бал за правильну відповідь)). Загальна кількість балів за екзамен – 40.

Підсумкова оцінка за курс виставляється за 100-бальною шкалою.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	Відмінно
B	80-89	Добре
C	70-79	Добре
D	60-69	Задовільно
E	50-59	Задовільно
FX	35-49	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу

A – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст курсу, рекомендовану літературу, наукові першоджерела, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

B, C – «дуже добре», «добре» – коли студент набрав 70–89 балів, твердо знає курс і рекомендовану літературу. Добре засвоїв практичні навички, аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші психологічні феномени, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

D, E – «задовільно», «достатньо» – якщо студент набрав 50–69 балів, в основному знає курс, рекомендовану літературу, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено почувається, виконуючи практичні завдання, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутнім фахом.

FX – «незадовільно» з можливістю повторного перескладання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо знає загальну літературу курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів.

F – «незадовільно» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає загальної літератури курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє.

Контрольні питання для підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Педагогіка з основами педмайстерності»

1. Охарактеризуйте педагогіку як науку про виховання. Розкрийте зміст основних категорій педагогіки. Охарактеризуйте систему педагогічних наук. Прокоментуйте зв'язок педагогіки з іншими науками.

2. Розкрийте поняття розвитку і формування особистості. Розкрийте вплив спадковості та середовища на розвиток і формування особистості.

3. Охарактеризуйте вікові періоди в розвитку людини.

4. Поясніть, в чому полягає сутність соціалізації особистості. Обґрунтуйте роль школи в процесі соціалізації особистості.

5. Розкрийте поняття системи освіти. Дайте загальну характеристику структурним ланкам системи освіти України. Вкажіть їх нормативно-правову базу.

6. Охарактеризуйте загальну середню освіту як обов'язкову складову безперервної освіти. Охарактеризуйте типи закладів середньої освіти. Конкретизуйте зміни, які відбуваються в освіті в контексті реформи НУШ.

7. Охарактеризуйте дидактику як теорію навчання і освіти. Розкрийте предмет і завдання дидактики. Охарактеризуйте її основні категорії.

8. Охарактеризуйте навчальний процес як цілісну систему. Обґрунтуйте функції навчання. Визначте реалізацію функцій навчання при вивченні вашої дисципліни.

9. Розкрийте сутність процесу учіння. Конкретизуйте його етапи. Обґрунтуйте мотиви бажання/небажання підлітків учитися.

10. Охарактеризуйте закономірності й принципи навчання. Обґрунтуйте їх значення у професійній діяльності вчителя.

11. Розкрийте поняття «зміст освіти». Охарактеризуйте нормативні документи, що визначають зміст освіти.

12. Охарактеризуйте різні підходи до визначення змісту освіти. Висловіть власні міркування щодо їх істинності чи хибності.

13. Обґрунтуйте аргументи на користь компетентнісного підходу у навчанні. Поясніть сутність адаптивної компетентності. Наведіть приклади.

14. Охарактеризуйте ключові компоненти Нової української школи. Наведіть аргументи, чому потрібно було змінювати школу.

15. Розкрийте сутність і обґрунтуйте значення Державного стандарту загальної середньої освіти, охарактеризуйте його складові.

16. Поясніть, що таке «типова освітня програма» і «освітня програма закладу середньої освіти».

17. Розкрийте поняття методів навчання та висвітліть підходи до їх класифікації. Дайте загальну характеристику методів навчання.

18. Розкрийте сутність інтерактивних методів навчання. За матеріалами переглянутих відеозаписів уроку наведіть приклади інтерактивних методів навчання на уроках мови і літератури.

19. Розкрийте зміст поняття «засоби навчання». Охарактеризувати засоби навчання у сучасній школі.

20. Розкрийте поняття про форми організації навчання. Охарактеризуйте форми організації навчання. Простежте історичний розвиток організаційних форм навчання.

21. Розкрийте суть класно-урочної форми навчання. Обґрунтуйте, чому урок вважають основною формою організації навчання у школі. Які переваги і недоліки уроку.

22. Розкрийте основні підходи до типології уроків. Який взаємозв'язок між типом і структурою уроку?

23. Поясніть, що передбачає підготовка вчителя до уроку. Охарактеризуйте основні компоненти та позиції уроку, що підлягають аналізу.

24. Охарактеризуйте позаурочні форми організації навчання, які використовуються у сучасній школі.

25. Поясніть, в чому полягає сутність stem-освіти. Розкрийте особливості stem-уроків. Наведіть можливі варіанти їх проведення в межах мовно-літературної освітньої галузі.

26. Розкрийте сутність поняття «педагогічний контроль», охарактеризуйте його складові.

27. Обґрунтуйте основні вимоги до організації педагогічного контролю.

28. Охарактеризуйте основні види, форми і методи педагогічного контролю, розкрийте їх функції.

29. Розкрийте сутність формувального оцінювання. Обґрунтуйте його потенціал і перспективи.

30. Наведіть приклад технік формувального оцінювання. Висловіть міркування щодо доцільності їх використання на уроках мови і літератури.

31. Розкрийте суть процесу виховання, охарактеризуйте його структуру і рушійні сили. Прокоментуйте мету й завдання виховання учнів, визначені в сучасних освітніх документах України. Коротко охарактеризуйте основні напрями виховання.

32. Охарактеризуйте закономірності та принципи виховання.

33. Розкрийте поняття про методи, прийоми та засоби виховання. Скласти методи виховання.

34. Охарактеризуйте основні форми організації виховного процесу. Розкрийте зміст понять «позаурочна» та «позашкільна» виховна робота.

35. Розкрийте роль колективу у вихованні й розвитку особистості школяра. Охарактеризуйте стадії та шляхи формування учнівського колективу. Обґрунтуйте підходи А.Макаренка та В.Сухомлинського до ролі колективу у розвитку і формуванні особистості дитини.

36. Розкрийте специфіку виховної роботи класного керівника. Проаналізуйте завдання та зміст виховної роботи класного керівника.

37. Охарактеризуйте органи управління освітою, розкрийте їх функції та структуру.

38. Дайте загальну характеристику методичної роботи в школі. Обґрунтуйте значення методичної роботи вчителя в реалізації концепції Нової української школи.

39. Розкрийте сутність понять «педагогічний досвід», «передовий педагогічний досвід», «новаторський педагогічний досвід». Назвіть складові програми вивчення передового педагогічного досвіду.

40. Розкрийте сутність і процедуру сертифікації вчителів.

41. Розкрийте сутність поняття «педагогічна майстерність» та покажіть її місце в історії педагогічної думки. Дайте характеристику основних елементів педагогічної майстерності.

42. Класифікуйте основні вимоги до вчителя та обґрунтуйте, в яких документах вони виражені.

43. Розкрийте сутність педагогічної техніки та обґрунтуйте її значення в діяльності вчителя.
44. Обґрунтуйте значення зовнішньої техніки у роботі вчителя.
45. Поясніть сутність поняття «внутрішня техніка вчителя». Наведіть приклади прийомів і технік володіння психоемоційним станом, які варто застосовувати вчителю
46. Розкрийте сутність поняття «педагогічне спілкування». Які стилі спілкування знаєте? Дайте їм характеристику. Що розумієте під педагогічним тактом?
47. Розкрийте роль активного слухання в педагогічній діяльності вчителя. Що таке рефлексивне та нерефлексивне слухання?
48. Охарактеризуйте уміння вчителя, що передбачають управління поведінкою аудиторії і власною поведінкою. Назвіть основні параметри оцінки якості та ефективності мовленнєвої діяльності вчителя.
49. Розкрийте сутність поняття «переконання» та його значення в педагогічній діяльності вчителя. Обґрунтуйте значення методів навіювання в індивідуальній роботі вчителя з учнями.
50. Обґрунтуйте доцільність проведення конкурсів професійної майстерності вчителів й охарактеризуйте існуючі форми заохочення вчительської праці.

Приклад тестових завдань з навчальної дисципліни «Педагогіка з ОПМ»

Тестові завдання з навчальної дисципліни розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: <https://moodle.chnu.edu.ua/mod/quiz/view.php?id=118571>

Приклади тестових завдань

Із запропонованих варіантів виберіть одну правильну й повну відповідь:

Педагогіка – це	а) наука про підготовку підростаючого покоління до життя б) мистецтво впливу вихователя на вихованця з метою формування його особистості в) наука, яка вивчає закономірності розвитку людини в умовах навчання г) наука, яка вивчає процеси виховання, навчання і розвитку особистості д) наука про виховання як спеціально організовану виховну діяльність
Дидактика	а) наука про підготовку підростаючого покоління до життя б) розділ педагогіки, що вивчає теорію освіти і навчання, виховання у процесі навчання в) наука, яка вивчає закономірності розвитку людини в умовах навчання г) наука, яка вивчає процеси виховання, навчання і розвитку особистості д) наука про виховання як спеціально організовану виховну діяльність
Метод стимулювання інтересу до учіння, метод стимулювання обов'язку і відповідальності належать до групи методів	а) методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності б) методи стимулювання і мотивації учіння в) методи контролю і самоконтролю у навчанні
Здатність педагога вибрати правильний, адекватний підхід до вихованця, що виявляється в повазі до його особистості, що зміцнює його почуття власної гідності	а) культура поведінки і зовнішнього вигляду вихователя; б) майстерність вихователя; в) педагогічний такт
"Поганий вчитель підносить істину, хороший	а) важливість використання у навчальному

вчить її знаходити" (А.Дістервег). Маємо на увазі:	процесі частково-пошукового і проблемного методів. б) актуальність освіти в) перспективність освіти
"Учень не посудина, яку необхідно наповнити, а факел, який потрібно запалити" (Паскаль). Маємо на увазі:	а) шляхи стимулювання учня у навчанні б) формування інтересу до знань як способу вдосконалення процесу навчання в) суб'єкт-суб'єктну взаємодію учителя і учня у навчанні
Відомий англійський педагог, обґрунтував систему виховання здорового духу в здоровому тілі	а) Я.А.Коменський б) Дж.Локк в) Й.Г.Песталоцці г) Ф.А.Дістервег
"Усе, що тільки можливо, представляти для сприйняття відчуттями: видиме для сприйняття - зором; те, що можна чути, - слухом, запахи нюхом; те, що належить брати на язик, - смаком; доступне огляду - шляхом огляду... " (Я.А.Коменський). Про який дидактичний принцип йдеться?	а) науковості б) системності і послідовності в) наочності г) доступності
Який принцип навчання і виховання має на увазі С.О.Сухомлинський: "Досвід переконує, якщо в школі, скажімо, шістсот учнів, то це означає, треба шукати шістсот індивідуальних стежок.	а) гуманізації б) етнізації в) природовідповідності г) індивідуалізації

6. Рекомендована література

Навчальна література

1. Аймедов К.В., Бабієнко В.В., Бабієнко В.А., Сторож В.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник. К.: Видавничий Дім "Слово", 2014. 352 с.
2. Бех І. Д. Вибрані наукові праці. Виховання особистості. Том 2. Чернівці, Букрек, 2015. 640с.
3. Вишневський О.І. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: посіб. Дрогобич: Коло, 2003. 528 с.
4. Волкова Н. П. Педагогіка : навч. посіб. Вид. 3-тє. Київ : Академвидав, 2009.
5. Галус О. М., Шапошнікова Л. М. Порівняльна педагогіка : навч. посіб. Київ : Вища школа, 2006. 215 с.
6. Завгородня Т.К., Стражнікова І.В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
7. Зайченко І.В. Педагогіка: підруч. 3-тє вид., перероб. та доп. Київ: Ліра-К, 2024. 608 с.
8. Інформаційно-аналітичний збірник "Освіта України в умовах воєнного стану". Київ, 2022. 358 с.
9. Княжева І. А. Педагогіка: навчальний посібник для здобувачів освіти першого освітнього рівня (бакалавр). Одеса, Університет Ушинського, 2023. 110 с.
10. Ковальчук І. В. Педагогіка: посібник. Чернівці : Рута, 2018. 367с.
11. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник. К. : Видавничий Дім "Слово", 2014. 440 с.
12. Максименко В.П. Дидактика: курс лекцій. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. 223 с.
13. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : навч. посіб. для студентів ВНЗ. Київ : Слово, 2015. 630с.
14. Нова українська школа : poradnik для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н.М. Київ : ТОВ «Вид-во дім «Плеяди», 2017. 206 с

15. Освітні реформи: місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.: В.Кремень, Т.Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоєва. К. : Едельвейс, 2013. 460 с.
16. Пашенко М.І., Красноштан І.В. Педагогіка. К. : Центр навчальної літератури, 2018. 228с.
17. Педагог у викликах воєнного часу. Збірник статей / Уклад. Л. П. Ходанич. Ужгород: ЗППО, 2022. 131 с.
18. Педагогіка : баз. підруч. для студ. вищ. навч. закладів III – IV рівнів акредитації / Кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. Харків : Фоліо, 2015.
19. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. 169 с.
20. Педагогічна майстерність : Хрестоматія : Навч. посіб. / Упоряд. І. А. Зязюн, Н. Г. Базилевич, Т. Г. Дмитренко та ін.; За ред. І. А. Зязюна. – К. : Вища шк., 2006. – 606 с. : іл. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147648/>
21. Педагогічна майстерність : Підручник / [І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.]; За ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К. : Вища шк., 2004. – 422 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ex.ua/5074950>
22. Педагогічний словник. URL : <http://enc-dic.com/pedagogics>
23. Пометун О., Пироженко Л. Інтерактивні технології навчання : теорія, практика, досвід. К.: АПН, 2002. 135 с.
24. Пономарьова Г.Ф., Семенова М.О. Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. Х. : Ексклюзив. 2014. 424с.
25. Сисоєва С. О. Основи педагогічної творчості : Підручник / С. О. Сисоєва. – К. : Міленіум, 2006. – 346 с. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.twirpx.com/file/147940/>
26. Супрун М. О. Педагогіка: Підручник для духовних і світських закладів освіти. К.: КДА, 2018. 400 с.
27. Управління закладом освіти в умовах карантину : збірник методичних рекомендацій / за ред. В. В. Стойкової. Миколаїв : ОППО, 2020. 40 с.
28. Фізеші О. Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: навч. посібник. К. : Кондор, 2013. 390 с.
29. Фіцула М. М. Педагогіка. Посібник. К. : Навчальна книга “Богдан”, 2005. 232с.
30. Чепіль М. Порівняльна педагогіка. Київ: Академвидав, 2014. 216 с.

Офіційні нормативні документи

- Закон України «Про освіту». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
- Закон України «Про повну загальну середню освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
- Державний стандарт базової середньої освіти. https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/76886/
- Концепція «Нова українська школа» <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
- Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>
- Міністерство освіти і науки України. Нормативно-правова база. <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/63/64/normativnopravova-baza/>

Освітні платформи та курси

- Moodle Чернівецького національного університету (курс «Педагогіка з основами педмайстерності») <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1618>
- Прометеус (Prometheus) – безкоштовні курси для педагогів. <https://prometheus.org.ua/>
- EdEra – матеріали з методики викладання та педагогічної майстерності. <https://ed-era.com/>
- Всеосвіта – вебіари та матеріали для вчителів <https://vseosvita.ua/>

Спільноти та блоги педагогів

Global Teacher Prize Ukraine – історії успішних українських педагогів
<https://globalteacherprize.org.ua/>

Facebook-група «Учителі НУШ» <https://www.facebook.com/groups/391892252806055/>

Медіа “Нова українська школа” <https://nus.org.ua/>

Освіта.ua – новини та аналітика у сфері педагогіки <https://osvita.ua/>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahiat-2023plusdodatky-31102023.pdf>

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=1618>